

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelős szerkesztő: TARNÓCZI LAJOS bihari ref. lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton.

Előfizetési ára: egész évre 50 Lei, fél évre 25 Lei, egyes szám 2 Lei.

Szerkesztőség, kiadóhivatal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. sz. Ide küldendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény. Előfizetési díj, hivatalos hirdetések díja és reklamációk Konrád Géza címére, Oradea-Mare, (Nagyvárad) Ör-utca 1. sz. küldendők.

A türelem virága. A keresztyén türelem a hit és remény barátnője. A sötét éjszakák igazi királynője. A homályban nyílik, viharban és zivatarokban is. Mikor megrázza a vihar, mikor esőcseppek csillognak rajta, akkor virít legszebben.

Kellemetlen meglepetés

Kellemetlen meglepetés érte mindazokat a lelkészeket, akik az állami fizetéskiegészítés folyósítása végett összeállított kimutatásba szolgálatuk kezdetét tévesen jelentették be, vagy ezt az adatot a fordítás, másolás, vagy a kezelő tisztviselő hibája folytán, szóval önhibájukon kívül tévesen állapították meg.

A püspökhelyettesi hivatal kiigazítást kérő, ismételt előterjesztésére a vallás- és művészetügyi minisztérium az okmányilag igazolt helyesbítéseket ugyan eszközölte, de az elmaradt korpótlékokat nem utalta ki. Ezzel az érdekelt lelkészeket súlyos károsodás érte. Mivel úgy tudjuk, hogy Goga miniszter Sulyok Istvánnak a segélyek kifizetésére bizonyos szabad kezűt biztosított és a kiutalt összegekből mindig maradt vissza. Az érdekelt lelkészek részére nincs más út, mintha egyenként kérvényben kérik önhibájukon kívül, a hivatalos kezelés tévedései folytán ért veszteségüknek kiutalását, még pedig a kiutalásokból visszamaradt összegek terhére.

Reméljük, hogy a miniszter sokszor hangoztatott jóindulata ezuttal sem marad bizonyosságtétel nélkül.

A kerületi gyűlés elnapolása

A kerületi szervezkedésnek a vallás- és művészetügyi minisztériumtól november 1-én nyert értesítés szerint zsinat útján kívánt rendezése miatt úgy a kerületi gyűlés, mint a püspökszentelés ideje bizonytalan időre elhalasztott.

A féláru ostromi-jegy váltására jogosító igazolványokhoz kívánt mellékleteket és kísérő iratokat azzal küldötte vissza a minisztérium a püspökhelyettesi hivatalba, hogy azokat román nyelven terjesszék fel újól. A leirat szerint első osztályra szóló igazolványt csak a püspök kap.

Néhány szó az egyháztagok fegyelmi büntetéséről

Mindinkább eltérünk a kálvini egyházfegyelemtől, a jó rend, az erkölcsiség kárára. Nagyon humanusak vagyunk, ha arról van szó, hogy a bűnt ostorozzuk. A katedrai tanításokra bizunk mindent. Ha ez nem használ, ha erkölcsileg nem tudunk hatni már ebben a romlott korban a bűnösre, drasztikusan reáhatni nem szabad, nem lehet, holott egyik ultimátumos erkölcsi szabály ez: „Vulnus ense recidendum, ne pars altera trahatur.” Mert ha a bűn bacillusait drasztikus azaz szigorú eszközökkel meg nem semmisítjük, a bacillusok terjednek és másokra is ragadnak.

Szükséges az intés, feddés, dorgálás, sőt pénzbírságban való elmarasztalás, de ezeknél még szigorubb egyházi fegyelem, illetve egyházbírói ítélet szükséges a javíthatatlan bűnösökre.

A humanizmusnak helye van ott, hol az ár nélkül gyakorolható, de nincs helye ott, ahol tudható, hogy azt meg sem akarják érteni. A libertinusokat sem lehetett szép szóval Kálvinnak észretéríteni, hanem szigorú rendszabályokkal. Miért vonakodni tehát a szigorubb rendszabályok életbe léptetésétől, alkalmazásától, mikor némely esetekben arra égetően szükség van? Avagy jobb szabadosságnak uralkodni az egyháztagok közt, mint a törvényt szigorúan megtartatni velök? Ha az adós tartozik és nem akar fizetni, — a kérelem süket fülekre talál, — akkor szigorúan behajtatik a követelés. Mi is adósai vagyunk egyházunknak, annak törvényei iránti engedelmisséggel. Ha nem teljesítjük aziránti kötelezéseinket, ha a szép szó, kérelem, az intés, feddés dorgálás, pénzbírság nem használ, hagyjuk az engedetlent, hadd engedetlenkedjék tovább? Az idők, a jelek gonoszak: tehát gondoskodni kell villámháritóról, mely elhárítsa az erkölcsi veszedelmet, a gonokzt. És ez a szigorubb egyházfegyelmi büntetések behozatala.

Ujlaki

A biharpüspöki-i egyház ünnepe

1921. október 23. nevezetes dátum marad a biharpüspöki-i egyház történetében. Történeti nevezetességű templomukat restaurálták a püspöki-i hívek s e napon avatták fel s adták át újra magasztos rendeltetésének.

Templomavatás!... a mai sívár, szűklelkű korban olyan esemény ez, mely nemcsak az avató egyház tagjainak a lelkét tölthette el örömmel, hanem ünneplésre hív minden magyar református embert, s melynek diszét nem a külsőség, hanem a lélek tónusa adja meg.

A felavatás fényét nagy mértékben emelte Sulyok István püspök felavató imája. A gondolatoktól sulyos, magasröptű buzgó ima magával ragadta, áhítatba ringatta a lelkeket. Ezrek ajkairól szállt az ég és föld Urához, teremő Istenéhez suttogva az alázatos esedezés az imádkozó püspök szavaiban: „Adjál Uram békességet szívünknek, lelkünknek, eme, a Te dicsőségedre emelt hajlék falai között!”

Az avató beszédet Aggeus 2. r. 9. v. alapján Tarnóczi Lajos bihari-lelkész tartotta, a második háznak dicsőségéről.

Tömör, képekben s fordulatokban gazdag beszédének kiindulópontját a helyzetre találóan az a gondolat képezte, hogy felmutatta a zsidó népnek vallásához való törhetetlen ragaszkodását.

A zsidó nép — mondotta — szinte delejes vonzalommal ragaszkodott a templomához, mert a Jehova jelenlétét példázta az neki. A Jehova jelenlétére emlékeztette abban őket minden: a szentély, a frigyláda, a kőtáblák, a pusztai vándorlás idejéből megőrzött manna. A zsidó népnek ez az erős vallásos érzése, melynek a templomhoz való ragaszkodás csak egyik karakterisztikuma, adta később is azt az erőt, mely azt a népet a szétszóródottság napjaiban képessé tette arra, hogy a faji, a nemzeti sajátosságát megtartsa, mely a lelkükben az együvé tartozás gondolatát élővé tette.

Régebben — hallotuk tovább a megkapó erejű fejtegetést — ilyen csodálatraméltó volt a kálvinista magyarnak is a templomához való ragaszkodása. Az egyházért, a templomért, az iskoláért való áldozatkészséget kálvinista jellemvonásnak tartották s azokat, akik ezekért nem hoztak áldozatot, nem is tekintették igazi kálvinistának. Egyszerű, világos, áldozatos hitük szimbolikus kifejezőjének a templomot, elő-megtestesítőjének pedig a lelkipásztorokat tekintették. „Minden magyar ref. templom, minden magyar ref. pap: megtestesülése a magyar nép gondolkodásának, mely Istenben és a Szabadságban kulminál.”

A felavató Istentisztelet a Himnusz áhítatos énekletével ért véget.

Jegyző

Egyházi hírek

Értesítés. A püspökhelyettesi hivataltól nyert értesülésünk szerint tudatjuk lelkésztársainkkal, hogy a tiszántúli kerület által régebben kilátásba helyezett 572.000 korona 59.000 lei összegben átutaltatott hozzánk. Az elosztást azon-

ban megnehezíti az, hogy ebben az összegben benne van a Csehszlovákiába esett egyházak része is, továbbá ebből az összegből a debreceni kerületi pénztár egyes egyházak és lelkészek részéről levonásokat eszközölt, így például levonták belőle az Orle járandóságait. Most tehát minden lelkész és egyház részéről az eszközölt levonásokat kell segélyképen elszámolni. A tényleg átutalt összeg fele osztandó ki segélyekre, míg a másik fele adminisztrációs költségekre fordítandó az átutalás rendelkezése szerint. A segélyezés mértékét a kerületi gyűlés fogja megállapítani. Addig minden jelentkezés vagy sürgetés fölösleges.

Kutas Bálint. Fogalommal lett az a név az utóbbi évtizedben. Sajnos, a legszomorúab teréről az egyházi életnek, t. i. a bíráskodásokból. Hatalmas szövetkezeti alkotások, ritka népszerűség, ligetté varázsolt parókhia, kitűnő nevelésű gyermekek bizonyosságot tettek arról, hogy Kutas Bálint rendkívüli egyéniség. A nagy magyar összeomlás azonban őt is leterítette. Állásától felüggesztve, két év óta él Szentesen, ügyében a konventi bíróság decemberben fog ítélni.

Hivatalos rész

Királyhágómelléki református egyházkerület.

1600 – 1921. sz.

Nagyitiszteletű esperes ur!

A vallás- és művészeti miniszter urnak 5784. sz. leirata alapján felhivom, hogy a bölcs vezetése alatt álló egyházmegyében működő segédlelkészekről kimutatást készíteni és ezt sürgősen hozzám megküldeni méltóztassék, okmányyszerűen igazolván, hogy a káplánság intézményes-e és mikor szerveztetett? Ezek hiányában minden segédlelkészt a miniszter ur csak személyi káplánnak fog tekinteni s részére az államsegély utalványozásánál a különben megállapítandó összegnek 50 százalékát folyósítja.

Ez alkalommal arra is felhivom becses figyelmét, hogy ugyancsak a fenti számú miniszteri leirat szerint a lelkészi vagy kápláni szolgálat kezdetét korpóték szempontjából csak akkor fogadja el, hogyha a szolgálatbalépés első napja okmányyszerűleg igazoltatik. Az első lelkészképesítő vizsgai bizonyítvány errenézve okmányul nem szolgálhat.

Atyafiságos üdvözlettel vagyok

Nagyvárad, 1921. november 9.

Sulyok,
esperes, püspökhelyettes.

1652—1921.

*Nagytiszeletű Esperes,**Nagytiszeletű Lelkész Urak!*

A kolozsvári közoktatásügyi államtitkárság 26070—1921 sz. alatt rendeletet adott ki, mely szerint a román kormány az ország kisebbségének elemi iskoláit államsegélyben részesíteni szándékozik, minél fogva a felekezeti elemi iskolák és az összes szolgálatban lévő tanítókról kimutatást kér. A rendelet hivatalomhoz nem érkezett ugyan meg, de annak megküldését illetékes helyről kértem. Az idő rövidségére tekintettel szükségesnek tartom, hogy a rendelet bevárása nélkül is a szükséges adatoknak az esperesi hivatalok útján a legsürgősebben való felterjesztését kérjem. Az adatok táblázatos kimutatásban a következő rovatok szerint két példányban terjesztendő fel.

1. A helység neve. [román és magyar elnevezés]
2. Az egyházközség lélek száma.
3. a 6—12 éves tanköteles gyermekek száma, [református] 1921 augusztus 31-én, és pedig külön fiúk és leányok nemzetiség szerint: románok magyarok németek szászok, svábok, székelyek, szerbek, csehek, ruthének, bolgárok. Összesen:
4. a 12—15 éves ref. felekezeti tankötelesek száma szintén 1921 aug. 31-én, és pedig külön fiúk és leányok nemzetiség szerint: románok, magyarok, németek, szászok, svábok, székelyek, szerbek, csehek, ruthének, bolgárok. Összesen:
5. Az iskolát látogató 6—12 éves gyermekek száma és pedig külön fiúk és leányok: románok magyarok, németek, szászok, svábok, székelyek, szerbek, csehek, ruthének, bolgárok. Összesen:
6. A 12—15 éves iskolát látogató gyermekek száma a felekezeti ismétlő iskolában, külön fiúk és leányok és pedig románok, magyarok, németek, szászok, svábok, székelyek, szerbek, csehek, ruthének, bolgárok. Összesen:
7. Az elemi iskola jellege.
7. a). a tanítás nyelve.
8. Melyik évben létesítettett az iskola.
9. Hány katedrája [tanító állás] van jelenleg rendszeresítve.
10. Hány katedrája van betöltve címzetes tanítókkal [helyettes ideiglenes].
- 10 a). 1918-ban az egyház mennyivel járult a tanítók fizetéséhez.
11. Volt-e az iskolának 1918 előtt államsegélye?
12. Milyen összegben?
- 12 a). Mekkora összeggel járul hozzá jelenleg az egyház a tanítók fizetéséhez. Itt a díjlevélben, illetőleg a javadalmi jegyzőkönyvben megállapított összeg tüntetendő fel.
13. Hány tanító részére?
14. Melyik évben szűnt meg a felekezeti iskola?
15. Melyik évben állítottott vissza a felekezeti iskola?

16. Milyen elemi iskolák vannak még a községben?

17. Hány tagozata van tannyelv szerint? Minden egyes tagozatnak hány katedrája van?

Észrevétel: az iskola létesítését tartalmazó rovatba, ha a keletkezés dátuma pontosan nem állapítható meg, ez iktatandó be: 1868 előtt már fennállott, Az időközben államosított iskoláknál az államosítás éve vezetendő be. Az iskola visszaállításának éve a 15-ik rovatba iktatandó. A helység neve s egyházmegye románul és magyarul jegyzendő be. Az izraelita vallású tanulók a magyar nemzetiségűekkel együtt veendő. A kimutatás tisztán, olvasható írással készítendő. Nagyvárad 1921 november 17.

Sulyok,

esperes, püspökhelyettes.

Pályázat.

Az ottományi ref. egyház pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett tanítói állásra.

Javadalma: 1. Javadalmi jegyzőkönyv szerint lakás [2 szoba, előszoba, konyha, kamara, megfelelő melléképületek], kert és évi 100 kor. 2. Az állami fizetésekiegészítés rendezéséig havonként egyenlő részletekben fizetendő évi 6000 lei az egyház pénztárából. Ez összeg a nyerendő államsegélyre előlegnek tekintendő s a javadalmi jegyzőkönyvben említett 100 kor. bennfoglaltatik.

Kötelessége: I. és II. osztály tanítása, akadályoztatás esetén kántor helyettesítése.

Pályázati határidő 1921. december 10. Az állás azonnal elfoglalandó. Tanítónők is pályázhatnak. Iskolaszék.

A dobrai református egyház lelkeszi hivatalától.

105—1921. sz.

Pályázati hirdetés.

A dobrai református egyház presbyteriuma pályázatot hirdet a kántortanítói állásra az érvényben levő díjlevél alapján.

Fizetés: 1. 44 hektoliter rostált buza, á 11 kor. 484 kor. 2. Borváltság 255 kor. 3. Tandíj 400 kor. 4. 4 □-öl tűzifa beszállítva 64 kor. 5. Szántóföld 1 hold és 1247 □-öl á 10 kor. 17-80 kor. 6. Rét 822 □-öl szénás, az egyház betakaríttatja és beszállítja 5-10 kor. 7. Legelő 897 □-öl 3 kor. 8. Stóla halott temetésére énekszós 1 kor. predikációs 2 kor. 9. Korpótlék az állampénztárból.

Kötelesség: A kántori teendők végzése. A IV, V, VI. vegyes elemi osztályok jelenlegi vezetése egyházkerületi tanterv szerint, esetleg az iskolaszék által kijelölt osztályok vezetése, ha szükségessé válik az. Lelkész akadályoztatása esetén és a kanonikus órákon lelkeszi helyettesítése. Ismétlő iskola vezetése. Énekkar szervezése és vezetése. Egyházi jegyzőség.

Az állás a választás érvényrejutása után azonnal elfoglalandó. A próba éneklésre megjelentek utiköltségét nem fizeti vissza az egyház, még a megválasztása esetén sem, de ezek — természetesen — előnyben részesülnek.

[Stóla jelenleg a kerületi stóla-szabályzat szerint.]

Pályázati határidő: a hirdetés megjelenésétől számított 16 nap. Elválasztott kántortanító elődjének 340 leit térít meg beruházás címén.

Kellően felszerelt kérvények Szabó István ref. lelkész címére Dobra, utolsó posta Alsószopor, Szatmármegye küldendők.

Dobra, 1921. november 6.

A presbytérium.

Pályázati

a hegyközsatári (Biharmegye, posta h.) ref kántortanítói és leánytanítói állásra.

I. Kántortanító évi javadalma: Készpénz 201 Lei. Buza, tűzifa és szolgáltatások helyett ez idő szerint 1380 L. Tandij minden gyermektől 1 L. és fél véka buza, vagy helyette 30 L. (Tankötelesek átlagos száma 60.) A községi erdőn 5 sessió szálal fa. Egy nyolcad legelő illetőség. Temetési díjak. 20 és fél kat. hold föld [adóját az egyház fizeti], Lakás és kert. A meg-

választandó kántortanító, elődjei özvegyének kerti beruházás címén 50 Leit tartozik megtéríteni. Kötelesek a szervezeti szabályzat szerint.

II. Leánytanító évi javadalma: Készpénz 5180 L. Buza, tűzifa és szolgáltatások helyett ez idő szerint 870 L. Tandij minden gyermektől 1 L. és fél véka buza, vagy helyette 30 L. [Tankötelesek átlagos száma 60.] A községi erdőn 5 sessió szálal fa. Egy nyolcad legelő illetőség. 18 kat. hold föld [adóját egyház fizeti]. Lakás és kert. Köteleesség szervezeti szabályzat szerint.

Fenti fizetések mindkét állásnál az államsegély folyósításáig biztosítottak: azután a tandij megszűnik s a tűzifa és szolgáltatások helyett felvett megváltási összegek is módosulhatnak. — Pályázati kérvények kellően felszerelve f. é. december 3-ig a lelkész hivatalhoz küldendők. A kántortanítói állás betöltése előtt, december 4-én d. e. 11 órakor orgonázási és énekpróba lesz. Pályázók utiköltségeit az egyház nem téríti meg. Mindkét állás a választás megerősítése után azonnal elfoglalandó. A leánytanítói állásra nők is pályázhatnak, de elsősorban férfi pályázók kérvénye vétetik figyelembe.

ORGONA homlokza és sipok

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein Lipót és Fia orgona-gyárában

Timisoara — Temesvár.

A sipmérték beküldése ellenében költségvetéssel díjtalanul szolgálunk! — Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltetnek.

Harmonikumok raklárban!

Refomátus zsoldtárok

egyszerű és díszes kivitelben, illyusági iratok, karácsonyi ajándékok olcsón beszerezhetők, névjegyek 24 óra alatt készülnek

Mégay és László

könyv- és papírkereskedésében

Oradea-Mare — Nagyvárad

Avram Jancu- (Kossuth-) utca 2. szám.

Fekete Sas szállodával szemben. — Telefon 623. szám.

Szülők figyelmébe!

Ha pénzt akarnak megtakarítani, úgy látogassanak el

SCHNEIDER és MIHELFIYHEZ

Ferdinánd király- [Rákóczi-] ut 10. [Szecseuyével szemben.]

Hol megérkeztek!

Bécsi fiú és gyermek ruha u. m.: fiú- és leányka kabát különlegességek.

Bel- és külföldi gyapju-szövetek, szabókellékek dús választékban.

Major Ferenc

építész vállalkozó

Oradea-Mare - Nagyvárad

Hármas-utca 9.

Készít: mindenféle terveket és költségvetéseket, szakértői megbízásokat és becsléseket. — Vállal a magas építkezéshez tartozó minden munkát, javítást, átalakítást.

Kőváry

írógép szaküzlet

Oradea-Mare - Nagyvárad

Bazár-épület, színházi oldal.

Írógépek, javítások, kellékek, carbon- és írógép-papírok

Koporsók,

sírkoszorúk

és mindenféle

temetkezési áruk

legolcsóbban kaphatók

Maklár Gyula

üzletében

Oradea-Mare - Nagyvárad

Ferdinánd király (Rákóczi) - út

24. régi honvéd lakotanya épület

KLEIN ÉS TARJÁN

református vallástani kézikönyvek nagy raktára
Oradea-Mare (Nagyvárad), Ferdinánd király (Rákóczi) -ut 6. szám.

Értesítés!

Van szerencsénk úgy a Nagytiszteletű Ref. Lelkészi kar, mint az igen tisztelt ref. Tanár és Tanító Urak szíves tudomására hozni, miszerint a ref. vallástani könyvekből stb. a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület részére egy teljes lerakatot készítettünk. Ezen tankönyvekből beérkeztek a következők:

Református Énekeskönyv, kötelező használatra megállapított kiadás.

Elemi Iskolák részére: Mocsári László: Bibliai történet II. osztály részére. — S. Szabó József (B. P.): Bibliai történet az I. és II. osztály részére. — Fiers Elek: Vallástani kézikönyv a III. és IV. osztály részére. — Nánai Béla: Egyháztörténet az V. osztály részére. — Szappanos Károly: Vallástan a VI. osztály részére.

Közép- és polgári Iskolák, tanító- és tanítónőképző-intézetek részére: Farkas Kálmán: Ó- és Ujszövetség az I. és II. o. részére. — Barla Jenő [Gergely Kovács-Szabó]: Keresztén Hittan a III. o. részére. — S. Szabó József [Gergely-Kovács]: Ker. Erkölcstan a IV. o. részére. — S. Szabó József: A Ker. Egyház története I. rész az V. o. részére. — S. Szabó József: A Ker. Egyház története II. rész a VI. o. részére. — S. Szabó József: Keresztén Egyháztörténelem különös tekintettel a magyar prot. egyház történelmére. Tanító- és tanítónőképző-intézetek részére és a középiskolai összevont vallástanítás céljaira. — Dr Erdős József: Ker. Hit- és erkölcsstan VII. o. részére. — S. Szabó József: Ker. Hit- és Erkölcstan tanító- és tanítónőképző-intézetek számára. **Dr Balogh Ferenc és S. Szabó József: A Magyar Protestáns Egyház története középiskolák VIII. o. részére.** — Murányi: Bibliai szemelvények. Liszkay György: Ker. Tanítások és Imádságok. 97-ik kiadás.

Cégünknel beszerezhető finom famentes papíron készült iskolai nyomtatványok, u. m.: **Előmeneteli és mulasztási Napló. Haladási Napló és Felvételi Napló**, az összes elemi iskolai tankönyvek és iskolai felszerelések, írószer, **térképek** stb.

Kiváló tisztelettel

Klein és Tarján.